

Het Europees Openbaar Ministerie

Bescherming van de Europese belastingbetaler tegen fraude en corruptie

Het Europees Openbaar Ministerie ('het EOM') is een nieuw orgaan van de Unie dat belast is met het onderzoeken en vervolgen van strafbare feiten jegens de Europese begroting. Het EOM, dat naar verwachting eind 2020 operationeel zal zijn, zal de mogelijkheden van de Unie versterken om het geld van de belastingbetaler te beschermen.

- » btw-fraude (indien daarbij twee of meer lidstaten betrokken zijn en een bedrag van ten minste € 10 miljoen gemoeid is);
- » witwassen van activa die zijn verkregen door fraude met de begroting van de EU;
- » actieve en passieve corruptie of verduistering waardoor de financiële belangen van de EU worden geschaad;
- » deelname aan een criminele organisatie als de activiteiten van die organisatie gericht zijn op het plegen van strafbare feiten jegens de EU-begroting.

Daarnaast kan het EOM ook andere illegale activiteiten onderzoeken en vervolgen die 'onlosmakelijk verbonden' zijn met een strafbaar feit jegens de Europese begroting.

HOE WERKT HET EOM?

Eén onafhankelijke dienst

Het EOM treedt op als één dienst met aan het hoofd een Europese hoofdaanklager die samenwerkt met één Europese aanklager uit elke deelnemende lidstaat. Ten minste twee gedelegeerd Europese aanklagers (EDP's) zullen actief zijn in het rechtssysteem van elke lidstaat en nauw samenwerken met het centrale kantoor in Luxemburg. De sleutel tot het succes van het EOM is zijn onafhankelijkheid: de dienst maakt geen deel uit van de EU-instellingen en werkt niet in opdracht van die instellingen of de nationale autoriteiten.

Informatievergaring

De bevoegde nationale autoriteiten moeten het EOM op de hoogte stellen van elk feit dat een strafbaar feit kan opleveren dat onder zijn mandaat valt. Het EOM kan ook proactief informatie verzamelen uit andere bronnen om onderzoeken in te stellen, bijvoorbeeld uit nieuwsberichten of via particuliere partijen of klokkenluiders.

Onderzoek en vervolging

Als regel zal de EDP in de lidstaat waar het vermeende feit zich heeft voorgedaan de zaak behandelen. EDP's werken onder toezicht van een Europese aanklager uit dezelfde lidstaat namens de bevoegde permanente kamer, die toezicht houdt op de door de EDP's ingestelde onderzoeken en vervolgingsprocedures en deze aanstuurt.

Het EOM brengt zaken voor de nationale rechter.

Verstrekkende bevoegdheden

Naast de onderzoeksmaatregelen die aanklagers reeds ter beschikking staan op grond van het nationale recht in soortgelijke nationale zaken, kan de behandelend EDP opdracht geven tot of een verzoek doen tot het nemen van andere maatregelen, zoals bevoeging van de van misdrijf afkomstige opbrengsten of het onderscheppen van elektronische communicatie. Deze maatregelen kunnen worden

€ 500 MILJOEN
Geschatte kosten van fraude voor de Europese begroting in 2017.

WAT KAN HET EOM DOEN?

Het EOM wordt het eerste supranationale openbaar ministerie. Het EOM zal zich bezighouden met het onderzoeken en vervolgen van fraude en andere strafbare feiten waardoor de Europese financiële belangen worden geschaad (zogenoemde 'PIF'-feiten, zoals gedefinieerd in Richtlijn (EU) 2017/1371):

- » fraude met betrekking tot uitgaven en ontvangsten;

KERNCIJFERS EOM

Centraal niveau: **Luxemburg**
Verwachte ingangsdatum: **Eind 2020**

Minimale zaakwaarde
€ 10.000+

Voor fraude met EU-gelden (met een paar uitzonderingen onder € 10.000)

€ 10.000.000+

Voor grensoverschrijdende btw-fraude

opgelegd waar het gaat om strafbare feiten waarvoor een maximum van ten minste vier jaar gevangenisstraf geldt.

De overlevering van een persoon op verzoek van een EDP van een andere lidstaat valt onder de gangbare Europese procedures voor aanhoudingsverzoeken.

Horizontale relaties

Onder specifieke omstandigheden kan een zaak opnieuw worden toegewezen aan een andere EDP uit dezelfde lidstaat. In uitzonderlijke gevallen kan de toezichthoudende Europese aanklager het onderzoek ook persoonlijk uitvoeren in de staat waaruit hij afkomstig is.

Bevoegdheden van de permanente kamer

De permanente kamers houden toezicht op en sturen de door de EDP's ingestelde onderzoeken en vervolgingsprocedures aan. Daartoe beschikken zij over een aantal beslissingsbevoegdheden. Zo zal de bevoegde permanente kamer, na afronding van een onderzoek, op basis van een voorstel van de EDP, beslissen of de zaak voor de nationale rechter

zal worden gebracht, wordt geseponneerd of anderszins wordt afgedaan, bijvoorbeeld via een vereenvoudigde procedure op grond van het nationale recht (zoals strafvermindering in ruil voor een schuldbekentenis).

De permanente kamer kan op voorstel van de behandelend EDP een zaak seponeren voordat deze voor de rechter komt als de vervolging daarvan onmogelijk wordt bij gebrek aan bewijs, als gevolg van verjaring, op grond van het *ne-bis-in-idem* beginsel, amnestie of immuniteit, etc., onverminderd nadere onderzoeken op basis van nieuwe feiten die nog niet bij het EOM bekend waren op het moment van de beslissing om de zaak te seponeren.

Zaken die voor de rechter worden gebracht

Als een zaak eenmaal voor de bevoegde nationale rechter is gebracht, wordt die zaak door de EDP behandeld in overeenstemming met het toepasselijke nationale recht en de EOM-verordening.

Nationaal recht geldt ook in lidstaten die een systeem van vereenvoudigde procedures (zoals strafvermindering in ruil voor een schuldbekentenis) hanteren.

BESCHERMING VAN DE BURGERS

In het belang van alle burgers bevat de EOM-verordening een aantal waarborgen in verband met verdachte personen, getuigen en slachtoffers en, met het oog op rechtmatigheid en naleving van het Europese recht, de mogelijkheid van beroep in verband met zijn onderzoeken.

Het EOM moet zich houden aan het Handvest van de Grondrechten van de Europese Unie (Grondrechtenhandvest) en aan waarborgen op grond van het bestaande Europese recht, zoals het recht op toegang tot een advocaat en het recht om te zwijgen. Bovendien hebben verdachte en beklagde personen die betrokken zijn bij EOM-procedures alle procesrechten die hen ter beschikking staan op grond van het nationale recht.

Beroep

Tegen de proceshandelingen van het EOM staat beroep open bij de nationale rechter in de lidstaat waar het EOM zijn werkzaamheden verricht.

Daarnaast is het Hof van Justitie van de Europese Unie (HvJ EU) bevoegd om prejudiciële vragen te beantwoorden met betrekking tot de rechtsgeldigheid van de proceshandelingen van het EOM, de interpretatie van de EOM-verordening en mogelijke bevoegdheidsconflicten met nationale autoriteiten.

Partners

Het EOM is een nieuw orgaan in de strijd tegen fraude: Eurojust, OLAF en Europol behouden hun huidige rollen in de bescherming van de begroting van de Unie en zullen nauw samenwerken met het EOM. Het EOM zal ook samenwerken met lidstaten die niet bij het EOM zijn aangesloten.

Meer informatie

Inleiding tot het EOM

https://ec.europa.eu/info/law/cross-border-cases/judicial-cooperation/networks-and-bodies-supporting-judicial-cooperation/european-public-prosecutors-office_en

Publications Office
of the European Union

Volg ons

<https://www.facebook.com/EUJustice/>
https://twitter.com/EU_Justice

Fotos: © AdobeStock, Arens
© AdobeStock, Marco Scisetti
© AdobeStock, Iliya Mitskavets

© Europese Unie, 2019
Dit document is vertaald door SSR, Studiecentrum Rechtspleging, in samenwerking met het European Judicial Training Network (EJTN).